

Zagospodarowanie biotopów wodnych

Wstęp

Na terenie Polski od wielu lat obserwujemy szereg zjawisk negatywnie wpływających na populacje zwierzyny drobnej. Są to: chemizacja rolnictwa i intensyfikacja produkcji rolnej, rozwój infrastruktury drogowej, narastające problemy z zagospodarowaniem odpadów komunalnych, ekspansja budowlana na terenach podmiejskich, niekontrolowany rozwój masowej turystyki, absurdałna polityka ochrony gatunków drapieżnych, błędy popełnione przy melioracjach terenów podmokłych. Wszystkie te czynniki, a także wiele innych powodują, że w zastraszającym tempie maleje ilość ptaków i małych ssaków.

Oprócz rodzimych gatunków ptaków drapieżnych, krukowatych, wałęsających się psów i bezpańskich kotów, kun, lisów, tchórzy, wydr, pojawiły się nowe, błyskawicznie rozprzestrzeniające się gatunki: jenot, norka, szop pracz.

Najtrudniejsze warunki do odtworzenia rodzimych gatunków występują na terenach biotopów bagienno-błotnych. Są one naturalną ostoją i matecznikiem dla ptactwa gniazdującego na ziemi. Lęgi tych ptaków są szczególnie narażone na zniszczenie i pożarcie. Do najbardziej zagrożonych utratą potomstwa należą dzikie kaczki.

W związku z tym dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich, na terenie których znajdują się biotopy wodne, winni niezwłocznie przystąpić do efektywnego zagospodarowania terenów podmokłych między innymi poprzez stworzenie lepszych warunków do wyprowadzenia lęgów.

Założenia szczegółowe

W tym celu zaleca się zakładanie sztucznych gniazd (koszy lęgowych) na zbiornikach, bagnach i ciekach wodnych. Kosze zakładamy na pojedynczych lub podwójnych palach umocowanych w ziemi na wybranym miejscu. Na określonej wysokości pala, na jego obwodzie, montujemy odcinek rury PCF o długości 30-40 cm lub odpowiednio spreparowaną butelkę po wodzie mineralnej. Ochroni to gniazdo przed drapieżnikami od dołu. Do pala mocujemy deskę poziomą, która będzie bazą do mocowania gniazda.



fot.1 pala do montażu kosza

Gniazdo wiklinowe montujemy w trzcinach, krzewach, tataraku, kierując otwór wylotowy na lustro wody. Należy przy tym pamiętać, aby dno gniazda było usytuowane minimum 30 cm nad maksymalny poziom lustra wody w zbiorniku. Do gniazda koniecznie wkładamy niewielką ilość darni, mchu, gleby mineralnej, suchej trawy. Pozwoli to stworzyć w gnieździe warunki zbliżone do naturalnych.

Tego typu gniazda można również montować w rozwidleniach drzew i krzewów w pobliżu zbiorników, jak również w gałęziach zatopionych drzew.



Fot.2 gniazda lęgowe minimum 30 cm powyżej maksymalnego punktu spiętrzania.



Fot.3 montaż gniazd w rozwidleniach drzew i krzewów.



Fot.4 prawidłowo wybrane miejsce do zamontowania gniazd.

Mimo, że gniazda wiklinowe zabezpieczają wysiadującą kaczkę i jej jaja przed wszelkimi drapieżnikami i agresywnymi zalotnikami, zaleca się zamaskować je dodatkowo występującymi wokół roślinami. Ostateczny termin zakładania gniazd mija w lutym.

Pod koniec sierpnia sprawdzamy, ile gniazd w danym sezonie było zasiedlonych. Czyścimy i naprawiamy uszkodzenia. Gniazda, w których nie udały się lęgi przenosimy w inne miejsca.

Wnioski

Należy ograniczyć odstrzał kaczek w pierwszych tygodniach sezonu łowieckiego do kaczorów. Kaczka zawsze wraca wiosną tam, gdzie wywiodła młode. W te miejsca wraca również jej zeszłoroczne potomstwo.

Należy przestrzegać zasady-im bardziej utrudnimy drapieżnikowi znalezienie lęgu, tym większym będziemy się cieszyć przychówkiem w łowisku.

Skuteczność wykorzystania sztucznych gniazd lęgowych w pierwszym sezonie sięga od 10 do 30%, wzrastając w następnych sezonach do 40-50%. Sukces lęgowy kaczek jest również w znacznym stopniu zależny od wykorzystania naturalnych warunków biotopów wodnych takich jak poziom wody w okresie lęgowym, zakrzaczenia, stan trofizacji zbiornika, czy wreszcie eksploatacja gospodarcza i turystyczna obiektu.

Istotnym elementem w zagospodarowaniu biotopów wodnych jest redukcja stanu drapieżników, w tym celu od 2010 roku można już stosować pułapki żywo łowne.

Z łowieckim pozdrowieniem Darz Bór
Paweł Pyłacz